

ผลของการสอดแทรกแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เรื่องการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิของโลก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

The Outcomes of Infusing Philosophy of Sufficiency Economy in Child - Centered Instruction Activities on World Temperature Changing for Mathayomsuksa 1.

ชาญณรงค์ มุมทอง (Channarong Moomthong)*

คงศักดิ์ ธาตุทอง (Kongsak Thathong, Ph.D.)**

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ความรู้ความเข้าใจเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) ความรู้ความเข้าใจเรื่องการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิของโลกของนักเรียนที่เรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดแทรกปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่ใช้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) ความสามารถในการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ของนักเรียนที่ผ่านการเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดแทรกปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่ใช้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านดอนบม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษขอนแก่น เขต 1 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 31 คน การวิจัยใช้รูปแบบ One- shot case study เป็นการทดลองเพียงกลุ่มเดียวและทดสอบหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ 1) เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 แผน ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-4 เป็นแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5-10 เป็นแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิของโลก 2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ได้แก่ แบบวัดความรู้ความเข้าใจเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แบบวัดความรู้ความเข้าใจเรื่องการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิของโลก และแบบวัดความสามารถในการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คิดเป็นร้อยละ 72.46 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ ร้อยละ 70 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 83.87 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ ร้อยละ 70
2. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิของโลก คิดเป็นร้อยละ 72.10 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ ร้อยละ 70 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 80.64 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ ร้อยละ 70

คำสำคัญ : ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิของโลก

Keyword : The Philosophy of Sufficiency Economy, Child - Centered, World Temperature Changing

* นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

3. นักเรียนมีความสามารถในการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 83.87 และระดับปานกลาง ร้อยละ 16.13

Abstract

The purposes of the present research study were: 1) to study learning achievement in Philosophy of Sufficiency Economy 2) to study learning achievement in world temperature changing 3) to study the students' ability applying their knowledge about the Philosophy of Sufficiency Economy.

The target group consisted of 31 grade- 7 students in Donbom School, under the Office of Khon Kaen Educational Service Area 1, during the second semester of the 2009 academic year. The One-Shot Case Study Design was employed in the research. The research tools consisted of 1) experimental tool which comprised 10 lesson plans, 1-4 lesson plans about the Philosophy of Sufficiency Economy, and 5-10 lesson plans about world temperature changing. 2) Data collection tools which comprised a learning achievement test in Philosophy of Sufficiency Economy, world temperature changing, and a test to measure the students' ability applying their knowledge about the Philosophy of Sufficiency Economy. The collected data were analyzed by frequency, arithmetic mean, percentage and standard deviation.

The findings were as follows:

1) The students' learning achievement in Philosophy of Sufficiency Economy was 72.46% which was higher than the prescribed of 70%. Furthermore, 83.87% of the group passing criterion was also higher than the prescribed criterion of 70%.

2) The students' learning achievement in world temperature changing of 72.05% which was higher than the prescribed of 70%. Furthermore, 80.64% of the group passing criterion which was also higher than the prescribed criterion of 70%. 3. The students showed their ability in applying their knowledge about the Philosophy of Sufficiency Economy in "High" level for 83.87%, in "Moderate" level for 16.13%.

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งด้านทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า และปัญหาจากมลพิษ รวมถึงแก๊สเรือนกระจกในชั้นบรรยากาศเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้อุณหภูมิของโลกสูงขึ้น และกำลังจะทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ สถานการณ์ที่เกิดขึ้นนี้คงปฏิเสธไม่ได้ว่าล้วนแล้วแต่เป็นผลที่เกิดจากความไม่พอเพียงของมนุษย์ ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการดำรงชีวิต ทั้งทางด้านสุขภาพ วิถีชีวิต เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งปัญหาเหล่านี้ล้วนส่งผลต่อการพัฒนาประเทศทั้งในปัจจุบันและอนาคต (งานเผยแพร่วิชาการสถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กล่าวถึงแนวทางการจัดการศึกษาที่มุ่งประโยชน์สูงสุดที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ต้องมีความรู้คู่คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสม สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความแตกต่างของผู้เรียน โดยการจัดการเรียนรู้ต้องจัดสภาวะแวดล้อมของการเรียนรู้อย่างเหมาะสม รวมทั้งแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้หลากหลาย เพื่อเอื้อต่อความสามารถของ แต่ละบุคคลสามารถพัฒนาตนตามธรรมชาติ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางปฏิบัติที่ยึดทางสายกลางอันประกอบด้วย

ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีต่อผลกระทบอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลง โดยอาศัยความรู้ ความรอบคอบ ในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2543)

โรงเรียนบ้านดอนบม ตั้งอยู่ในชุมชนเกษตรกรรม และอาชีพหลักของชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 99 จึงเป็นแหล่งที่เอื้อประโยชน์ในการเรียนรู้สำหรับนักเรียน นอกจากนี้โรงเรียนได้ส่งเสริมให้ครูร้อยละ 90 มีความรู้ในเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ครูสามารถ บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่กระบวนการจัดการเรียนการสอน ส่งผลให้โรงเรียนบ้านดอนบมได้รับรางวัล “หนึ่งโรงเรียนหนึ่งนวัตกรรม” โครงการส่งเสริมการเรียนรู้สู่การเกษตรเพื่อเศรษฐกิจพอเพียง “ระดับดีเยี่ยม” ในงานมหกรรมการเรียนรู้สู่เศรษฐกิจพอเพียง (Khon Kaen Excellence Fair) ปีการศึกษา 2549

การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการเรียนรู้เรื่อง การเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิของโลกโดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้แก่ รูปแบบการเรียนรู้แบบอภิปรายกลุ่มย่อย รูปแบบการเรียนรู้แบบกรณีตัวอย่าง และรูปแบบการเรียนรู้แบบเทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw Technic) เพื่อเชื่อมโยงเนื้อหาที่เรียนกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน นักเรียนสามารถใช้สิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบ ๆ ตัวและจากที่ได้ศึกษาจากแหล่งการเรียนรู้จริงเพื่อนำมาใช้ประกอบการอธิบายเรื่องการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิของโลก ซึ่งจะทำให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยความสนุกสนาน เพลิดเพลิน เกิดความท้าทาย ไม่เบื่อหน่ายกับเนื้อหาในบทเรียน และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ทั้งต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ความรู้เรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจเรื่อง การเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิของโลกของนักเรียนที่เรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่ใช้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. เพื่อศึกษาความสามารถในการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ของนักเรียนที่ผ่านการเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในเนื้อหาเรื่องการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิของโลก ที่ใช้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย เป็นการทดลองเพียงกลุ่มเดียวและทดสอบหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (One-shot case study) โดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านดอนบม อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

- 1) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 แผน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-4 เรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5-10 เรื่องการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิของโลก
- 2) แบบวัดความรู้ความเข้าใจเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 3) แบบวัดความรู้ความเข้าใจเรื่องการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิของโลก
- 4) แบบวัดความสามารถในการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ของนักเรียน

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่านักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย (X) เท่ากับ 11.38 คะแนน จากคะแนนเต็ม 15 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 72.46 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ ร้อยละ 70 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.59 และมีจำนวนนักเรียน

ที่ผ่านเกณฑ์ทั้งหมด 26 คน จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 31 คน คิดเป็นร้อยละ 83.87 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ ร้อยละ 70

2. ด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิของโลก พบว่านักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย (X) เท่ากับ 14.41 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 72.10 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ ร้อยละ 70 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.63 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ทั้งหมด 25 คน จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 31 คน คิดเป็นร้อยละ 80.64 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ ร้อยละ 70

3. ความสามารถในการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ของนักเรียน พบว่านักเรียนมีความสามารถในการเชื่อมโยงปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 83.87 และระดับปานกลาง จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 16.13

การอภิปรายผล

1. ด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

จากการวิเคราะห์คะแนนแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ ร้อยละ 70 มีจำนวน 26 คน จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 31 คน คิดเป็นร้อยละ 83.87 สอดคล้องกับ สันติลีลา (2553) ได้วัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน พบว่านักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 15.35 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 76.76 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ ร้อยละ 60 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ทั้งหมด 32 คน จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 34 คน คิดเป็นร้อยละ 94.11 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ ร้อยละ 70 และสอดคล้องกับ บัรวิภา ภูมิแดนดิน (2551) ได้พัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เรื่อง ทรัพย์สินในดินท้องถิ่นของเรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนโคกคำวิทยา อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้เรียนรู้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จากหน่วยการเรียนรู้และบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เรื่องทรัพย์สินในดินท้องถิ่นของเราโดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน พบว่านักเรียนจำนวนร้อยละ 88.9 มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยร้อยละ 82.7 ของคะแนนเต็ม ซึ่งผ่านเกณฑ์ 80/70

2. ด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิของโลก

จากการวิเคราะห์คะแนนแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเรื่องการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิของโลก พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิของโลก ซึ่งมีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ ร้อยละ 70 มีจำนวน 25 คน จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 31 คน คิดเป็นร้อยละ 80.64 สอดคล้องกับ อัจฉรา ไชยศรี (2552) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้เรื่องระบบนิเวศ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้นร่วมกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ ร้อยละ 70 เนื่องจากกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละแผนการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในสังคมปัจจุบัน เป็นสาระการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์เรื่องระบบนิเวศ ที่ได้นำเอาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวปฏิบัติในการศึกษาร่วมกับวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ซึ่งนักเรียนสามารถนำความรู้และทักษะต่าง ๆ ที่ได้รับจากการฝึกปฏิบัติในกิจกรรมไปแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชีวิตประจำวันได้ จึงมีส่วนทำให้นักเรียนเกิดความสนใจและศึกษาอย่างรู้แจ้ง ส่งผลให้เกิดความรู้ ความจำ ความเข้าใจ และการนำไปใช้ จึงทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับสันติ ลีลา (2553) ที่ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หน่วยภาวะโลกร้อน ที่มีการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 23.32 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 77.74 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ ร้อยละ 75 และมีจำนวนนักเรียน

ที่ผ่านเกณฑ์ทั้งหมด 28 คน จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 34 คน คิดเป็นร้อยละ 82.35 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ ร้อยละ 75 สอดคล้องกับ นันทา ชุตินพวิภา (2545) ที่ศึกษาเรื่องผลของการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการจัดการเรียนรู้เรื่องการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิของโลกโดยการสอดแทรกแนวคิดหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีผลการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องจากกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละแผนการเรียนรู้นี้มีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในสังคมและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เป็นสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เรื่องการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิของโลกที่สอดแทรกหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ภายหลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตลอดจนหลักการแก้ปัญหาต่างๆ เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าว จึงมีส่วนช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าโดยการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง รวมทั้งร่วมกันคิดวิเคราะห์อภิปรายภายในกลุ่มอย่างมีเหตุผล และสามัคคี จึงส่งผลให้ภายหลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีความรู้จากเรื่องที่ศึกษาเป็นอย่างดี นักเรียนมีความจำในเนื้อหาหรือแนวทางปฏิบัติที่เป็นประโยชน์ รวมทั้งมีความเข้าใจในเนื้อหาการเรียนการสอนเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวันให้เกิดประโยชน์และส่งผลให้นักเรียนมีผลการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

3. ด้านความสามารถในการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ของนักเรียน

จากการวิเคราะห์คะแนนแบบแบบทดสอบวัดความสามารถในการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ของนักเรียน พบว่านักเรียนมีความสามารถในการ

เชื่อมโยงความรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมากร้อยละ 83.87 และในระดับปานกลาง ร้อยละ 16.13 และพบว่านักเรียนมีคะแนนความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ร่วมกับการเรียนรู้ในสาระเรื่องการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิของโลกโดยกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้เป็นการปลูกฝังในเรื่องความพอประมาณ การมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน ด้านความรู้ และด้านคุณธรรม นักเรียนได้ศึกษาจากแหล่งการเรียนรู้ที่ใกล้เคียงกับชีวิตจริง โดยผู้วิจัยได้ทำการสอนเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากขึ้น โดยภายหลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีความสามารถในการศึกษาเรียนรู้จากกิจกรรมที่จัดขึ้นได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับ สันติสิลา (2553) ที่ศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาภาวะโลกร้อนด้วยความพอเพียงของนักเรียน พบว่านักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 41.11 คะแนน จากคะแนนเต็ม 50 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 82.23 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ ร้อยละ 75 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ทั้งหมด 29 คน จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 34 คน คิดเป็นร้อยละ 85.29 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ ร้อยละ 75 สอดคล้องกับ วงเดือน วงษ์พันธ์ (2551) ที่ศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหานักเรียนหลังจากที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง พบว่านักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาระดับดีมากเฉลี่ยร้อยละ 72.73 สอดคล้องกับ ปวีณา ภูมิแดนดิน (2551) ที่พัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เรื่องทรัพยากรในดินท้องถิ่นของเรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนโคกคำวิทยา อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ได้เรียนรู้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนร้อยละ 100 มีคะแนนการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่สัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตประจำวันร้อยละ 87.2 สอดคล้อง กับ อัจฉรา ไชยศรี (2552) กล่าวว่า การที่นักเรียนมีความ

สามารถในการเชื่อมโยงความรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมากนั้น เนื่องมาจากองค์ความรู้แต่ละกิจกรรมเป็นการนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาร่วมกับสาระการเรียนรู้ ตามขั้นตอนวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น โดยกิจกรรมการเรียนรู้จะปลูกฝังในเรื่องความพอประมาณ การมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันด้านความรู้ และด้านการมีคุณธรรม ซึ่งองค์ความรู้ที่ได้รับนั้นสอดคล้องกับความจำเป็นในสภาพสังคมปัจจุบัน ผู้เรียนได้เห็นแนวทางปฏิบัติในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับ เอื้อพงศ์ เฉลิมเล่า (2552) กล่าวว่า การที่นักเรียนมีความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมากนั้น เนื่องมาจากแหล่งการเรียนรู้ที่ใช้ในการศึกษาอยู่ในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่จึงมีสภาพแวดล้อมที่นักเรียนคุ้นเคย ประกอบกับการลงมือปฏิบัติจริงในแหล่งการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมภายในกลุ่มโดยสมาชิกร่วมมือกันปฏิบัติหน้าที่ และสอดคล้องกับ ทิศนา ขัมมณี (2551) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบการอภิปรายกลุ่มย่อย (Small-Group Discussion) หมายถึง กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยการจัดผู้เรียนกลุ่มเล็กๆ ประมาณ 4-8 คน และให้ผู้เรียนในกลุ่มพูดคุย แลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็น และประสบการณ์ในประเด็นที่กำหนดให้ และสรุปผลการอภิปรายออกมาเป็นข้อสรุปของกลุ่ม โดยมุ่งให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง มีโอกาสแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

จากผลการวิจัย

ด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภายหลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เนื่องจากกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนได้เรียนรู้และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ได้เรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้ที่อยู่ใกล้ตัวและใกล้เคียงกับชีวิตประจำวันของนักเรียน นอกจากนี้ในแต่ละกิจกรรมได้มีการยกตัวอย่างสถานการณ์และปัญหาพื้นฐานที่ใช้เพื่อกระตุ้นความคิดให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น

เห็นในสิ่งที่ตนเองได้เรียนให้มากที่สุด

ด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิของโลก เป็นการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสอดแทรกเข้าไปในกระบวนการเรียนรู้ โดยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้ปฏิบัติด้วยตนเองหรือร่วมมือกัน รวมทั้งแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันภายในกลุ่ม นอกจากนี้ การเรียนรู้จากกรณีศึกษาซึ่งในสาระการเรียนรู้เรื่องการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิของโลกจำเป็นต้องยกตัวอย่างเหตุการณ์หรือกรณีตัวอย่างที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันเพื่อให้นักเรียนได้เห็นภาพและเกิดจิตสำนึกที่ดีในการช่วยกันบรรเทาถึงปัญหาที่เกิดขึ้น ตลอดจนสามารถใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อใช้ในการแก้ไขหรือป้องกันเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิของโลก ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้เรื่องการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิของโลกนั้น นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิของโลกเป็นอย่างดี

ด้านความสามารถในการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ของนักเรียน ภายหลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่านักเรียนมีความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์ที่กำหนดให้ได้เป็นอย่างดี เนื่องจากการจัดกิจกรรมดังกล่าวนักเรียนได้เรียนรู้จากสิ่งที่อยู่รอบ ๆ ตัว ทั้งการศึกษาจากแหล่งการเรียนรู้ที่ใกล้เคียงกับชีวิตจริง ทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากการเรียนรู้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย ส่งผลให้เกิดทักษะที่ดีในการเรียนรู้ รวมทั้งองค์ความรู้ที่ได้รับมีความสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน นักเรียนได้เห็นแนวทางการปฏิบัติและการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันและเตรียมพร้อมกับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต นอกจากนี้สถานการณ์ที่กำหนดให้เป็นสถานการณ์ที่มีความใกล้เคียงกับชีวิตประจำวันของนักเรียนและเป็นเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้และในหัวข้อที่กำหนด นักเรียนมีโอกาสดแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์

ซึ่งจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ในเรื่องที่เรียนมากยิ่งขึ้น ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ ทำให้นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นและมีความสามารถในการแก้ปัญหาต่อสถานการณ์นั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี

จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง การเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิของโลกโดยสอดแทรกหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างเต็มความสามารถ เป็นการจัดกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนมีความรู้และความเข้าใจในเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมให้นักเรียนนำความรู้เรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการป้องกันหรือแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิของโลกที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ตลอดจนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันให้เกิดประโยชน์ ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งที่มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการสอดแทรกปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ครูผู้สอนต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถูกต้อง และควรสอนให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงก่อน จึงดำเนินการสอนสอดแทรกปรัชญาดังกล่าวในสาระการเรียนรู้ต่อไปตามลำดับ
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการสอดแทรกหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าร่วมกับกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูผู้สอนควรใช้กิจกรรมและสื่อที่หลากหลาย และควรกระตุ้นให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดงออกให้มากที่สุด
3. ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะนี้ ควรคำนึงถึงเวลาในการจัดกิจกรรมทั้งในและนอกเวลาเรียนเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ให้ทุนอุดหนุน และส่งเสริมการทำวิทยานิพนธ์สำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ประจำปีภาคปลาย ปีการศึกษา 2552 ที่ส่งเสริมให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**

และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

งานเผยแพร่วิชาการสถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2550). **ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการบรรเทาปัญหาภาวะโลกร้อนอย่างยั่งยืน.** สัมมนาวิชาการ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทศนา แคมมณี. (2551). **ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.**

พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ปวีณา ภูมิแดนดิน. (2551). **การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เรื่อง ทรัพยากรในดินท้องถิ่นของเรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนโคกคำวิทยา อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วงเดือน วงษ์พันธ์. (2551). **ผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- สันติ สีลา. 2553. **ผลของการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ชั้น หน่วยภาวะโลกร้อน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.** วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2543). **เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- อัจฉรา ไชยศรี. (2552). **ผลการจัดการเรียนรู้ เรื่องระบบนิเวศ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้วัฏจักร การเรียนรู้ 7 ขั้นร่วมกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เอื้อพงศ์ เฉลิมเล่า. (2552). **ผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนในการทำโครงการ เพื่อเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.